

Περί παράδοσης...

[Ορθοδοξία](#) / [Πνευματική ζωή](#)

[Γεώργιος Κυπριανού](#)

Παράδοση. Παρά και δίνω. Παραδίδω. Μεταφέρω. Μεταλαμπαδεύω. Συνεχίζω. Διαιωνίζω. Διατηρώ. Ακολουθώ. Τηρώ. Φροντίζω. Φυλάω. Διατηρώ και άλλα τόσα συνώνυμα και εννοιολογικά παράγωγα της λέξης και του όρου «παράδοση». Ποιο τελικά είναι το πραγματικό της όνομα; Ποια είναι η πραγματική της σημασία; Τι άραγε εννοούμε με τη χρήση του όρου «παράδοση»;

Στο όνομα της «παράδοσης» είναι γεγονός ότι πολλοί και ποικιλοτρόπως έχουν εκφράσει δικές τους αντιλήψεις και πεποιθήσεις. Και το χειρότερο πολλοί έχουν «πατήσει» σε αυτή για να προωθήσουν ή να στήσουν πάνω σε αυτήν καριέρες και ιδιοτελείς επιδιώξεις. Το θέμα με απασχολεί προσωπικά εδώ και πολλά χρόνια και ομολογώ ότι με ταλαιπωρεί τόσο στο καλλιτεχνικό όσο και στον εκκλησιαστικό χώρο για την αλήθεια πίσω από τον ακριβή ορισμό και έκφραση της έννοιας «παράδοση».

Συνήθως, το πιο αθώο σχετικά και πιο ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο είναι η

παράδοση να εκλαμβάνεται όσο μια αυτούσια αναπαραγωγή παρελθοντικών στοιχείων όπως έθιμα, τέχνες και συνήθειες χωρίς ουδεμία συσχέτιση και αναφορά στο παρόν, ωσάν να πρόκειται για μουσειακό αντικείμενο, ξεκομμένο τελείως από την σύγχρονη εποχή και παρατιθέμενο ως πολύτιμη κληρονομιά προς διαφύλαξη.

Ωστόσο, είναι αλήθεια ότι οτιδήποτε δεν παραπέμπει στο παρόν είναι καταδικασμένο είτε να χαθεί είτε να μεταμορφωθεί σε άψυχο και άδειο από νόημα για ζωή στοιχείο της καθημερινότητας. Η σύνδεση με τον παρελθόν δεν γίνεται με αναπαραγωγή στοιχείων του αλλά με μεταφορά του ήθους και το βαθύτερου νοήματός του. Πιο επιγραμματικά, το ήθος είναι πολυτιμότερο από το έθιμο, διότι το ήθος παράγει νόημα ζωής και βιωτής σε σχέση με το συνάνθρωπο και τον κόσμο ενώ το έθιμο απλά αναπαραγάγει κάτι παρελθοντικό ως παράσταση, ως θέαμα, ως έκθεμα.

Ακόμα και όσα έχουμε τιτλοφορήσει ως παραδόσεις είναι παράγωγα και αποκυήματα τη χρονικής και τοπικής συνάφειάς τους. Έχουν προκύψει μέσα από μια ζύμωση ακόμα πιο παλαιότερων στοιχείων με το χρόνο και τον τόπο της εμφάνισης και καλλιέργειάς τους. Άρα, όλα είναι παράγωγα μιας σχετικότητας και όχι απολυτότητας. Ό,τι έφτασε όντως κοντά μας είναι και αυτό ένα αποτέλεσμα παλαιότερης καταβολής αλλά μέσα από τον φακό και το φίλτρο της εποχής κατά την οποία διαμορφώθηκε.

Οφείλουμε λοιπόν, να προσδιορίσουμε την παράδοση όχι ως αντικείμενο ή «άυλη»

κληρονομιά αλλά να την δούμε μέσα από το χωροχρόνο μας. Να προσπαθήσουμε να αρπάξουμε και να αδράξουμε το ήθος, το βίωμα, τις αξίες και τις αρχές των στοιχείων της και να εμποτίσουμε με αυτά τα στοιχεία της σημερινής μας ζωής. Να αλλάξει το σκεύος αλλά το περιεχόμενο να παραμείνει το ίδιο. Όπως πολύ χαρακτηριστικά κάποια ακαδημαϊκός είπε, δεν έχει σημασία να μεταφέρω στο παρόν το δρεπάνι ως μουσειακό αντικείμενο ή αυτούσιο τον σχετικό χορό του, χωρίς να υποδηλώνω την αξία του καμάτου, του κόπου και του πόνου της βιοπάλης, δεν έχει σημασία να αναπαλαιώνω ένα παλιό καναπέ, χωρίς να εννοώ την αξία της φιλοξενίας και του σεβασμού και στη λεπτότητα κάθε δημιουργίας ακόμα και ενός επίπλου καθημερινής χρήσης.

Το ίδιο συμβαίνει και στον εκκλησιαστικό χώρο. Παρατηρείται, να προσπαθούμε να διασώσουμε τις εκκλησιαστικές τέχνες μέσα από το πέπλο και το επίχρισμα της αναγκαιότητας της διαφύλαξης της παράδοσης. Με αυτό τον τρόπο όμως ξεχωρίζουμε και εξαιρούμε την εκκλησιαστική τέχνη είτε αγιογραφία λέγεται, είτε αρχιτεκτονική λέγεται, είτε το σημαντικότερο μουσική λέγεται από τις παραστάσεις και τα ερεθίσματα της σημερινής εποχής, δημιουργώντας έτσι την εντύπωση μιας περίεργης, εξωγήινης και αλλογενούς τέχνης. Με αυτό τον τρόπο, είναι αλήθεια στερούμε από πολλούς ευσεβείς και θεοφιλείς «καλλιτέχνες» από το να δημιουργήσουν και να εκφραστούν λατρευτικά μέσα στην Εκκλησία, θεωρώντας το εγχείρημα παραχάραξη της παράδοσης και κίνδυνο αίρεσης ή εκκλησιαστικού ατοπήματος και ύβρης.

Καταλήγοντας, αν θέλουμε να είμαστε πιστοί ακόλουθοι των αξιών και των αρχών κάθε ιστορικής καταβολής και ταυτότητας οφείλουμε να προβληματιστούμε όσον αφορά την έννοια της λέξης «παράδοση». Ταπεινά έχω την πεποίθηση ότι οφείλουμε, αν θέλουμε να είμαστε αληθινοί και ουσιαστικοί, να ενσκήψουμε στα τόσα πολύτιμα που έχει η φυλή μας, τα αιώνια και ωφέλιμα και να δώσουμε στη ζωή μας νέο περιεχόμενο. Η ζωή και τον μέλλον της δεν έχουν ανάγκη τόσο από φόρμες και καλούπια μιας άλλης εποχής, όσο από το περιεχόμενο και την ουσία. Ας μεταλλάξουμε τη ζωή μας και όχι μοναχά να την μεταμφιέζουμε με τα κουστούμια μιας άλλης εποχής.

<http://bit.ly/2PkbTBI>